

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

16.10.2020. Nr. 1.8-2/1114
Uz VSS 01.10.2020. Prot.Nr.39, 17.§

Satiksmes ministrijai

*Par Informatīvo ziņojumu
(VSS-827)*

Konkurences padome (turpmāk - KP) saskaņā ar 01.10.2020. Valsts sekretāru sanāksmes protokola Nr.39 17.§ savas kompetences ietvaros ir izvērtējusi Satiksmes ministrijas (turpmāk – SM) izstrādāto Informatīvo ziņojumu „Par valsts līdzdalību valsts akciju sabiedrībā „Pasažieru vilciens”” (VSS-827) (turpmāk – Informatīvais ziņojums) un norāda turpmāk minēto.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi, vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

No Informatīvā ziņojuma satura secināms, ka VAS „Pasažieru vilciens” pamatdarbība sastāv no:

- 1) pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu, kuri tiek sniegti, pamatojoties uz 19.12.2008. noslēgto pasūtījuma līgumu, ar kuru valsts ir piešķirusi VAS „Pasažieru vilciens” tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālajos starppilsētu nozīmes maršrutos pa dzelzceļu (turpmāk – Pasūtījuma līgums) un kura darbība ir spēkā līdz 31.12.2024.¹;
- 2) biļešu tirdzniecības, kas tiek nodrošināta ar 2020.gada februārī ieviesto informācijas sistēmu „BUKS”. Minētā informācijas sistēma nodrošina biļešu kasu darbību un elektronisko biļešu iegādi VAS „Pasažieru vilciens” mājaslapā un mobilajā lietotnē. Šobrīd notiek aktīvs darbs pie jaunu mobilo kases aparātu izstrādes ar maksājumu karšu pieņemšanas, biļešu pārdošanas un validācijas funkcijām (šo kases aparātu ieviešana vilcienu sastāvos tiek plānota 2020.gada laikā). Tāpat 2020.gada laikā tiek plānots paplašināt elektronisko biļešu klāstu, ieviešot abonementa biļeti. Kā nākamais solis biļešu iegādes izmaksu optimizācijai tiks uzstādīti biļešu automāti;

¹ Pasūtījuma līguma darbības termiņu, saskaņā ar Informatīvajā ziņojumā norādīto informāciju, ir iespējams pagarināt.

- 3) ritošā sastāva uzturēšanas un kapitālo remontu pakalpojumi, kurus kapitālsabiedrība pārņēma 2015.gada 1.aprīlī no meitas sabiedrības AS „VRC Zaslauks (VAS „Pasažieru vilciens” ir 51% kapitāldaļu īpašnieks. Saskaņā ar 03.03.2020.marta tiesas spriedumu AS „VRC Zaslauks” ir pasludināts maksātnespējas process).

Attiecībā uz VPIL 88.panta otrajā daļā noteikto pienākumu konsultēties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka tirgū nav komersantu, kuri būtu specializējušies sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā (pasažieru pārvadāšanā) reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos pa dzelzceļu, līdz ar to šādas konsultācijas nav veiktas.

Ņemot vērā minēto, SM ieskatā VAS „Pasažieru vilciens” darbība atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam.

KP, izvērtējot Informatīvajā ziņojumā ietvertu informāciju, secina, ka VAS „Pasažieru vilciens” sniegtie pakalpojumi, kas saistīti ar pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu, ir atzīstami par atbilstošiem VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam, proti, kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek sniegti stratēģiski svarīgi pakalpojumi, kurus saskaņā ar Informatīvajā ziņojumā norādīto informāciju, ir spējīgs nodrošināt vienīgi VAS „Pasažieru vilciens” kā vienīgais tirgus dalībnieks.

Vienlaikus KP izsaka turpmākos iebildumus.

1. KP nerodas pārliecība par pārējo divu pakalpojumu veidu atbilstību VPIL 88.panta pirmās daļas priekšnoteikumiem, proti, kaut arī abi no minētajiem pakalpojumiem ir cieši saistīti ar pasažieru pārvadājumu nodrošināšanu, KP ieskatā SM ir nepieciešams veikt papildu izvērtējumu un papildināt Informatīvo ziņojumu:
 - 1.1. daļā par biļešu tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu KP norāda, ka konkrētajā tirgū jau ir konstatējami tirgus dalībnieki, līdz ar to KP ieskatā SM nepieciešams izvērtēt, vai konkrētajā tirgū ir konstatējama tirgus nepilnība, kā arī, vai konkrēto pakalpojumu sniegšanu nav iespējams nodot privātajiem tirgus dalībniekiem. Tāpat konkrētajā papildu izvērtējumā nepieciešams veikt ietekmes uz konkurenci un konkurences neitralitātes pārkāpumu risku izvērtējums, atbilstoši KP izstrādātajam pašnovērtējuma rīkam²;
 - 1.2. daļā par ritošā sastāva uzturēšanas un kapitālo remontu pakalpojumu sniegšanu, proti, vai konkrēto pakalpojumu sniegšanu nav iespējams nodot privātajiem tirgus dalībniekiem.
2. Noslēgumā SM pirms Informatīvā ziņojuma tālākas virzības ir nepieciešams veikt konsultēšanos ar komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem, kas var būt dažādu nozaru komersantu biedrības, piemēram, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, atbilstoši VPIL 88.panta otrajā daļā noteiktajam.

Noslēgumā KP atgādina, ka pašlaik Sabiedriskā transporta biļešu attālinātas tirdzniecības pakalpojumu tirgus uzraudzības ietvaros KP vērtē arī VAS „Pasažieru vilciens” e-biļešu tirdzniecības nosacījumus, par kuras rezultātiem tiks informēta arī SM.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis

² Pašnovērtējuma rīks publisko personu līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtēšanai „Valsts un pašvaldības uzņēmējdarbībā: vai pamatoti?”. Pieejams: <http://ejuz.lv/asnovertejumariks>